

UN OCEÀ SENSE LLEONS

El futur dels hàbitats litorals

© Wolf Isbert

Els hàbitats litorals (esculls de corall, praderies marines i també el mar obert) s'enfronten actualment a una situació crítica: les pesques afecten de manera creixent taurons, rajades, tonyines i peixos espasa, integrants importants de la xarxa tròfica marina, que causen la desaparició dels superpredadors i ocasionen un desequilibri als ecosistemes marins. Aquest fet ha estat àmpliament denunciat per l'ecòleg pesquer Daniel Pauly i els seus col·laboradors en el recomanable treball «Fishing down marine food webs» («La pesca marina en les xarxes alimentàries»).

Els taurons i les espècies properes estan sotmesos a la pressió pesquera, són capturats per la carn i les aletes, formen part de les espècies de rebuig i pateixen, a més, la destrucció dels seus hàbitats. Són extremament vulnerables, ja que com a *K-estratègics* —molt semblants en aquest sentit a les balenes, els dofins i, fins i tot, a nosaltres—, es caracteritzen per un creixement lent, una maduresa sexual tardana, llargs períodes de gestació, un nombre limitat de cries i una vida llarga. A més, en el paper com a superpredadors destaca la importància de saber quant i

Imagineu-vos com seria un passeig per la sabana observant gaseles, antílops i búfals, però... falta alguna cosa: podríeu imaginar-vos una sabana sense guepards i, especialment, sense lleons? Aquesta és, però, la situació a la qual s'enfronten molts hàbitats litorals.

què mengen, amb l'objectiu de conèixer i quantificar amb exactitud el seu paper en les xarxes tròfiques marines.

Tornant a la sabana, què passaria en aquest sistema si els predadors desapareguessin? Els ecosistemes són ens complexos i difícils d'entendre en la seva totalitat. Tot i això, simulacions fetes sobre l'impacte de les pesques en diferents sistemes permet als científics fer prediccions a llarg termini sobre la seva resposta, que revelen resultats inesperats que escapen al nostre control i amb conseqüències fonamentals per a aquests ecosistemes.

Actualment, la pesca de taurons, fonamentalment focalitzada en les aletes, abasta sobretot l'elevada demanda del mercat asiàtic, que revitalitza i reemplaça una pesca a escala mundial en declivi. L'increment de la demanda representa un augment de la pressió sobre aquests animals, també a causa dels preus, que arriben a més de 100 \$/kg d'aletes. L'impacte antropogènic sobre els taurons durant les últimes dècades ha causat el declivi del 90 % de les poblacions en algunes àrees dels oceans. La llista vermella de la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa (UICN) de l'any 2006 assenyala que al Mediterrani el 42 % (30 espècies) dels condriactis està amenaçat.

Hi ha un gran buit d'informació pel que fa a l'estat actual del 26 % de les espècies de taurons categoritzades per la UICN com «deficients en informació» per poder valorar la situació. En el món es té un coneixement marginal d'aquestes es-

pècies; cal conèixer quin tipus de pesca és sostenible per als condriactis, quins són els seus límits territorials i comportaments migratoris i, en general, la seva biologia per poder actuar en conseqüència. No hi ha una llista completa de quantes espècies i individus es troben en àrees on encara no s'hagi pescat amb la finalitat de tenir-ne una referència. Actualment els científics estan donant a conèixer els primers resultats en investigació sobre condriactis, que mostren que espècies com el tauró balena i el pelegrí segueixen rutes definides per als seus desplaçaments, o que el tauró martell s'agrupa en zones determinades, com els volcans submarins. També es duen a terme les primeres síntesis d'anticossos en laboratori, que imiten el sistema immune dels taurons, per lluitar contra malalties com la malària i el càncer.

Actualment, el que l'espècie humana està portant a terme és un passeig per la *sabana* disparant als *lleons*, una situació que pot portar a la desaparició d'aquests. No es pot dirigir la mirada als pescadors o als consumidors asiàtics, que són els que majoritàriament consumeixen aletes de tauró, per obtenir respostes. Aquest podria ser només un dels nombrosos exemples de com són les polítiques pesqueres i les actituds dels consumidors en la nostra societat, aspectes que hem de sotmetre a una anàlisi crítica. Quin valor té la natura i la biodiversitat per a nosaltres? Aquesta pregunta es pot contestar en la forma de pensar habitual en funció del profit econòmic: quin és el valor d'un plat de sopa d'aleta de tauró comparat amb el valor que té per a la indústria del turisme un tauró viu complaent la mirada dels turistes en un escull de corall? |